

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2023-10-05

Ärendenummer
NV-05664-23

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över kommissionens förslag till förordning om redovisning av transporttjänsters utsläpp av växthusgaser LI2023/02966

Sammanfattning

Naturvårdsverket instämmer i huvudsak i kommissionens förslag till förordning om redovisning av transporttjänsters utsläpp av växthusgaser. Naturvårdsverket menar dock att miljöavtrycksmetoden (PEF) bör användas i stället för den föreslagna ISO-standarden för att uppnå högre harmonisering i hur förordningen tillämpas av företag vilket förväntas säkerställa jämförbarhet inom och mellan trafikslag.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket är positiva till kommissionens ambition om att tillgängliggöra uppgifter om transporttjänsters utsläpp av växthusgaser och möjliggöra för privatpersoner och företag att ta aktiva beslut utifrån uppgifter om klimatpåverkan.

Naturvårdsverket anser dock att:

- Metoden som man har valt lämnar för mycket utrymme till olika val vilket resulterar i bristande jämförbarhet. Utifrån det syfte som kommissionen har presenterat i förordningsförslaget, att man ska jämföra olika transportslag, anser vi inte att ISO-standarden har adekvat detaljrikedom.
- Miljöavtrycksmetoden (PEF/OEF) har genom sin grundtext och via produktkategoriregler (PEFCRer) större potential till att sätta krav som ger jämförbarhet. Dessutom kommer miljöavtrycksmetoden att användas i batteriförordningen, vilket är en central del för elfordon och som talar för att samma metod bör användas för transporttjänster. För att säkerställa jämförbarhet mellan trafikslag förespråkar Naturvårdsverket utvecklande av transportslagsgemensamma PEFCRer för person- respektive godstrafik.

Naturvårdsverket är tveksamma till kommissionens bedömning av resultat i form av minskade utsläpp av växthusgaser för valt alternativ

Kommissionen har i konsekvensanalysen för förslaget angett att det valda policyalternativet (att använda ISO-standarden) ger en större reduktion av utsläpp av växthusgaser samt att kostnaden för att implementera denna är lägre jämfört med policyalternativet som utgår från att använda miljöavtrycksmetoden. Enligt kommissionens konsekvensanalys skulle policyalternativet med beräkning enligt ISO 14083 innebära en kostnad för affärsrörelser om 1547 miljoner EUR perioden 2025–2050 jämfört med 2293 miljoner EUR för beräkning med miljöavtrycksmetoden och baserat på fyra PEFCRer. Eftersom jämförande påståenden i enlighet med miljöavtrycksmetoden enbart får göras om en PEFCR tagits fram och detta ännu inte gjorts kan hänvisning till miljöavtrycksmetoden medföra att det tar längre tid innan reglerna fullt ut är på plats, uppskattningsvis 2–3 år från att de börjar utvecklas, något som dock kan ske innan lagstiftningen träder i kraft. Att ISO-standarden ger en större reduktion utgår från att metoden resulterar i tillräckligt tillförlitliga och jämförbara beräkningar som kan ligga till grund för ett aktivt val av transporttjänster med lägre klimatpåverkan. Naturvårdsverket anser inte att ISO-metoden är tillräckligt robust för att kunna ge detta underlag. Detta eftersom frihetsgraderna medför att samma scenario kan modelleras på olika sätt och ändå vara följsamma standarden vilket i sin tur innebär att det är svårt att avgöra huruvida beräkningarna på klimatpåverkan stämmer överens med verkligheten eller ej och därmed kan leda till klimatmässigt bättre val.

Ytterligare ett skäl till att nyttan mellan de olika metoderna kan vara felaktigt bedömd är att miljöavtrycksmetoden omfattar flera delar av livscykeln än vad förslaget som bygger på ISO-metoden gör. Att inte ta hänsyn till hela livscykeln kan leda till suboptimering. Att miljöavtrycksmetoden kan ha en större potential till klimatbesparing genom att ta hänsyn till hela livscykeln nämns i text i kommissionens konsekvensanalys men det görs ingen notis av detta i tabellen där man har jämfört alternativens nytta och kostnad. Denna aspekt verkar därmed inte ha varit en del av bedömningsgrunden inför beslutet om policyalternativ vilket Naturvårdsverket anser är en brist.

Kommissionen har i sin konsekvensanalys tittat på möjligheten att utarbeta fyra olika PEFCRer vilket inte skulle ge möjlighet till jämförelse mellan transportslag då PEFCRer är avsedda för jämförelser inom, inte mellan, produktgrupper. Naturvårdsverket förespråkar istället utarbetandet av transportslagsgemensamma PEFCRer för person- respektive godstrafik som skulle erbjuda den möjlighet till jämförelser som kommissionen efterfrågar.

För stor frihetsgrad vid valet mellan primära och sekundära data

I kapitel 3 artikel 5 beskrivs användandet av primära och sekundära data. Kommissionen föreslår att primära data ska prioriteras men att sekundära data ska tillåtas under vissa förhållanden. Dessa förhållanden handlar om att data ska komma från EU:s databas eller vara modellerade med en godkänd metod enligt andra artiklar i lagstiftningen. Naturvårdsverket anser att denna artikel lämnar för stort utrymme att använda sekundära data. Det möjliggör bland annat för verksamheter som har höga verkliga utsläpp (primära data) att istället redovisa lägre utsläpp via användning av schablonvärden (sekundära data). En skarpare skrivning bör tillämpas, till exempel att användandet av sekundära data endast ska tillåtas då verksamheten i fråga kan styrka att framtagandet av primära data är orimligt dyrt. Miljöavtryckssystemet inklusive PEFCR har en väl utarbetad

metod för att säkerställa tillräckligt användande av primära data och en databas för sekundära data av hög kvalitet.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand, handläggarna Katarina Wärmark, Björn Spak och Erik Stigell.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Marie Uhrwing

Kopia till:

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

kn.registrator@regeringskansliet.se